

את מול היה זה? צבא של כובשים.

היום זה? הוא חיל-כיבוש. את מול ראה אותו העולם כי דמות החייל הקרבי, הזנוק כי מידבר-סיני והמטפס בהרי הגולן, הקורע בשישה ימים גורליים את טבעת-החנק שנתהדקה סביב מי דינתו.

היום רואה אותו העולם בדמות צעיר חמוש, בעל כומתה ירוקה ופנים קודרות, המסיר בסימטה של העיר העתיקה כדי להטיל מורא על התושבים העיונים. את מול צילמו צלמיה-טלבוזיה את הקצין המאובק והפרוע, המסי תער בראש חייליו ישר לתוך לועי המקלעים של האויב.

היום הם מצלמים את אותו הקצין על כסא המושל הצבאי, כשהוא חותם על אזהרות, איזמים ועונשים קולקטיביים.

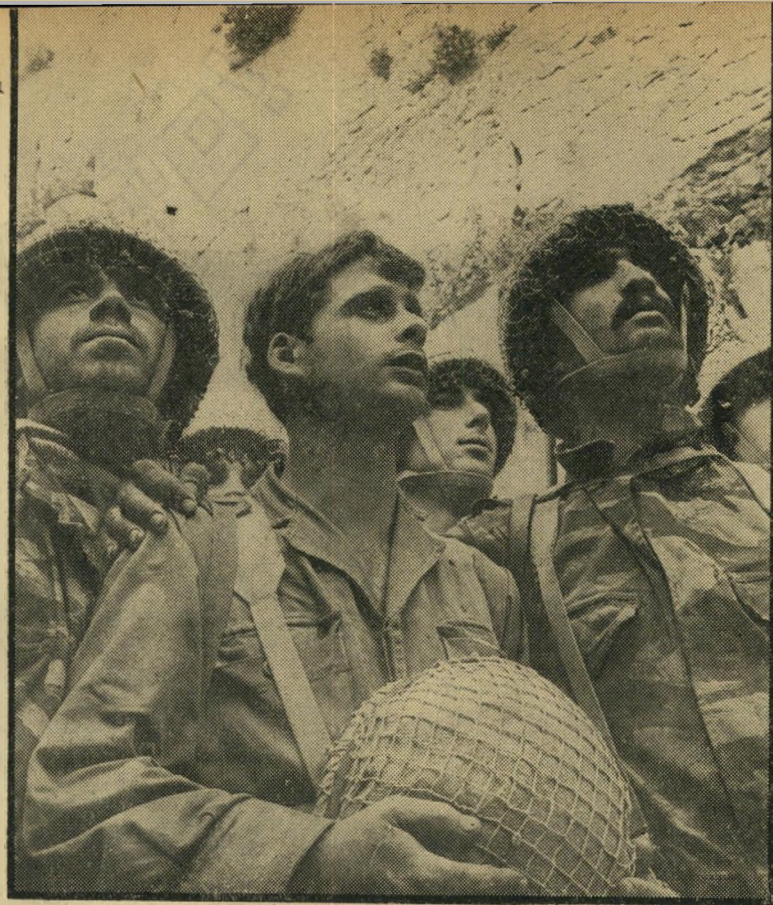
את מול נראינו כעם קמן וי אמוי, העומד מול אויבים אדירים. היום אנחנו נראים כמו כל הי כובשים בכל התקופות ובכל הי מקומות.

את מול האמינו הכל כי הנצי חון המזהיר יוצר הזרמנות היסי טורית להשגת שלום בריקוימא.

היום מאמינים הכל כי אחרי הסיבוב השלישי יבוא הסיבוב הי רביעי, בעוד חמש או שבע שנים.

★ ★ ★

כל אדם בישראל מרגיש בזה. עד השביתה בירושלים היתה זו

אתמול: התמונה שריתקה את העולם - כובשי הכותל

נגד היהודים בשנות ה-40. בשתי הפעמים היא נכשלה לחלוטין. הם יודעים לאן מובילה דרך זו: ררה בלב הישראלי הנאור: הוא סלד מפני עונשים קולקטיביים, מפני פיצוץ בתים ומעצר נכבדים.

מה לעשות כאשר שביתה כלית מוטאלית יוצרת אווירה של מרי אזרחי? איך אפשר למנוע הירדררות, ללא מעצר האזרחים? זוהי הברירה האכזרית של כל אוקופציה:

אם נהגים ב"יד רכה" - נראה הדבר כחולשה, ומוביל למרי אזרחי.

אם נהגים ב"יד חזקה" - עוזר הדבר למיעוט הקיצוני לרכוש את לב החמונים ולפתוח במלחמת גרילה, המובילה למרחידימים.

שתי הרכבים גם יחד מובילות לאותו יעד: מרידות, מעשי-טרור, הוצאות-להורג, גירושים המוניים. כי זוהי התכונה האופיינית לכל שיטות האוקופציה בימינו:

כל השיטות הן רעות. השאלה היא: איך הפך הכיבוש למשטר של אוקופציה?

איך הידרדר המצב תוך חודשי שיים קצרים לנקודה זו?

מי אחראי לכך? על כך יש תשובה פשוטה למדי: אחראית לכך, "ממשלת הליכוד הי לאומי".

היא כילכלה את מעשיה בחוכי מה בשאר השטחים. אך בשטח זה, האחד והמכריע, היא הנחילה לעצמה תבוסה היסטורית.

האחריות לכך נופלת כמידה שווה על אשכול ודיין, יערי ובנין, אבן ואלון.

גם להלכה וגם למעשה. אף אחד מהם לא הבין - ולא

לאן זה יוביל?

היה כלל מסוגל להבין - את הי בעייה בעוד מועד.

אף אחד מהם לא הבין כי ישנו עם פלסטיני, וכי בפני העם הזה עומדת עתה רק אחת משתי הי ברירות: לברות ברית עם חוסיון נגד ישראל - או ברית עם ישראל נגד חוסיון.

אף אחד מהם לא רצה להציע לעם הזה שום דבר, שום תוכנית, שום תקווה.

הם פשוט התעלמו מן הבעייה. הם מנעו כל ויכוח על כך בכני סת ובציבור. הם חיכו להצעת שלום של חוסיון. הם זיתרו על כל יוזמה מצד ישראל כלפי העם הי פלסטיני, כל יוזמה שיכלה למשוך לצידנו את יסודותיו הלאומיים.

וכך עברה היוזמה, כבר למחרת הכיבוש, לידי אויבי ישראל משני עברי הגבול.

★ ★ ★

מה לעשות עכשיו, לפני שניתקע בכוי של אוקופציה אשר תכריח אותנו לעשות מעשים שישמו קץ לכל תקווה של שלום ושישניאו אותנו בכל העולם?

התשובה אינה כפי הממשלה, הי אחראית לכישלון מחפיר זה.

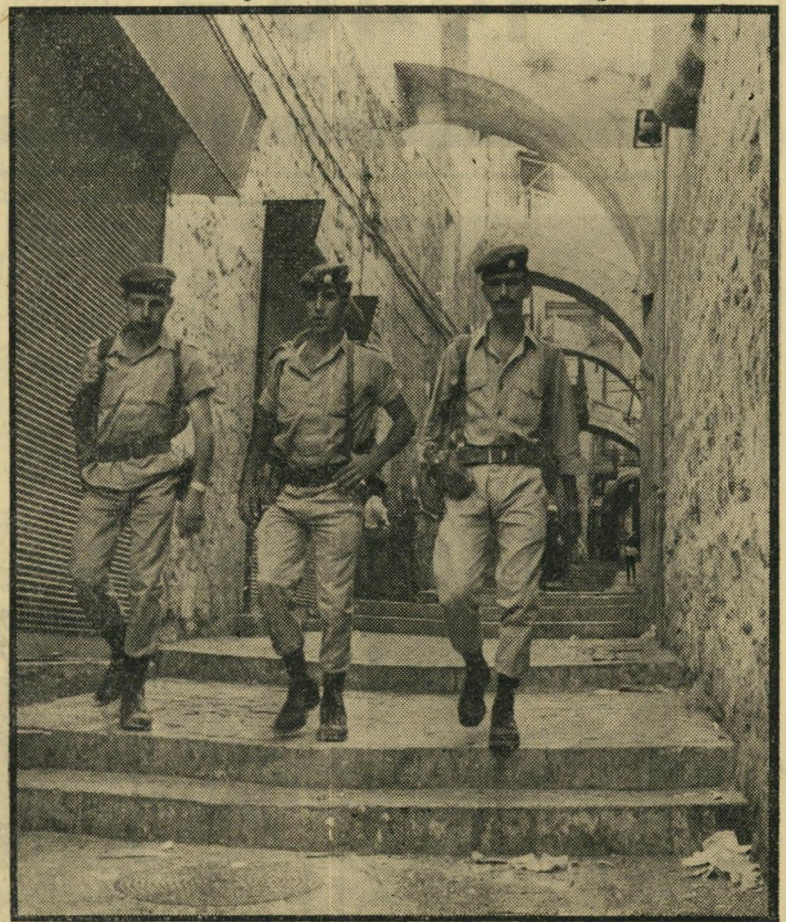
היא גם אינה כפי המפלגות הי שותפות לשלטון - שהוכיחו את אפסותן המחשבתית מול האתגר החדש.

התשובה יכולה לבוא רק מתוך הציבור, הרואה את הפכנה. רק מתוכו יכולים לקום רעיונות חדשים. רק הוא יכול להכריח את הממשלה לכלול בתוכה כוחות חדשים, להקים מוסדות חדשים, שיתוו דרכים חדשות.

המצב עדיין אינו אבוד. עוד יש אפשרות לשנות את הכל, לעי לות על דרך אחרת.

אבל הוא לא ראה ברירה אחרת. מה לעשות בבית, שמתוכו יירי רים על חיילים? איך אפשר להרי תיע מעשים דימים, מבלי לפרי צנו?

מעשה גורר מעשה, תגובה גוררת תגובה, עד שנוצר מצב ללא מוצא. אבל הם לא ראו דרך אחרת. זה היה מקור המועקה שהשת

היום: חוליות אנשי משצד הגבול גסיירות בעיר העתיקה

הרגשה עמומה של אי-נוחות. מאז השביתה, ברור לכל כי נוצר מצב חדש.

העיתונים שמלאו עוד אתמול סיפורים על גבורה עלואית של חיילים ואזרחים, על גילויים נהרי רים של התנדבות והתמסרות, מלאים עתה מדי בוקר בדיעות על גילוי מחתרות ומעצר מנהיי גים, סגירת חנויות ופיצוץ בתים, מישפטים צבאיים והפעת-רכוש.

בכל שיחה רצינית בין שני ישי ראלים צפה השבוע השאלה:

"לאן זה יוביל?"

★ ★ ★

היו תשובות פשוטות לשאלה זו, והן נשמעו מכל עבר. תשובות כי גון:

"תן להם על הראש, אז הם יירי רידו אותנו."

"הערבים מתחצפים, מפני שי היינו הומאניים מדי כלפיהם. הם מכינים רק את שפת האגרות."

"אילו הם היו מנצחים, הם היו משמידים אותנו. אז למה אנחנו נוהגים איתם בעדינות?"

הדברים נשמעו כרחוב. הם נשי מעו גם בעיתונות, וגם כמינון הכנסת. לעיתים בכנסות פרימטיי בית, לעיתים כשפה מעודנת. היתה זאת תגובה ספונטאנית ושבועית על המאורעות.

★ ★ ★

הישראלי הנאור, האינטליגנטי, לא שש ללכת בדרך זו.

לא רק מתוך התנגדות מוסרית, אלא גם מתוך שיקול הגיוני קר.

הוא ידע כי כל שלטונות-האוקר פציה נהגו כך, וכי כל שלטונות-אוקופציה כמאה העשרים נכשלו.

הותיקים זכרו את האוקופציה הבריטית בארץ-ישראל, שנהגה כך נגד הערבים בשנות ה-30, וי